

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

3.2.2010

B7-0086/2009

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Iranista

Cornelia Ernst, Helmut Scholz
GUE/NGL-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Iranista

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 12. kesäkuuta 2009 pidetyt Iranin presidentinvaalit ja niiden jälkeiset levottomuudet,
- ottaa huomioon Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) hallintoneuvoston 27. marraskuuta 2009 hyväksymän päätöslauselman ydinsulkusopimukseen kuuluvan turvavalvontasopimuksen ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) and 1835 (2008) asiaa koskevien määräysten täytäntöönpanosta Iranin islamilaisessa tasavallassa,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Iranista ja erityisesti 7. toukokuuta ja 22. lokakuuta 2009 antamansa päätöslauselmat,
- ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 29. lokakuuta 2009 antaman päätöslauselman Iranin islamilaisen tasavallan ihmisoikeustilanteesta,
- ottaa huomioon 10. ja 11. joulukuuta 2006 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston julkilausuman,
- ottaa huomioon Iranin peruuttaman EP:n ja Iranin neljännen parlamenttien välisen kokouksen, joka alun perin oli tarkoitus järjestää Teheranissa 9.–11. tammikuuta 2010,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,

Ihmisoikeudet ja demokratia

- A. ottaa huomioon vakavat syyt epäillä massiivista vaalivilppiä kesäkuussa pidetyissä presidentinvaaleissa, mikä johti laajamittaisen protestiliikkeen (nk. vihreän liikkeen) syntymiseen ja massamielenosoituksiin, jotka ovat jatkuneet viime kuukausien aikana sekä Iranissa että muissa maissa,
- B. ottaa huomioon, että Iranin turvallisuusjoukot – vallankumouskaarti, puolisotilaalliset basij-joukot ja poliisit – ovat reagoineet mielenosoituksiin ankarilla sortotoimilla ja pidättäneet tuhansia rauhanomaisia mielenosoittajia, kuten opiskelijoita ja tutkijoita, naisten oikeuksien puolustajia, asianajajia, toimittajia, bloggareita, pappeja ja merkittäviä ihmisoikeuksien puolustajia selkeänä pyrkimyksenään pelotella kriittisiä kansalaisia ja vaientaa toisinajattelijat,
- C. ottaa huomioon, että edellä mainitun lisäksi turvallisuusjoukot ovat järjestelmällisesti ahdistelleet Baha'i-uskon harjoittajia ja sunneja sekä pidättäneet mielivaltaisesti ja teloittaneet kurdi-, azeri-, balutši- ja arabivähemmistöjä edustavia kansalaisyhteiskunnan aktivisteja ja poliittisia aktivisteja,

- D. ottaa huomioon, että kymmenet mielenosoittajat ovat kuolleet turvallisuusjoukkojen hyökkäysten tuloksena tai vankilassa, että tuhansia kansalaisia on pidätetty ja että noin 300 aktivistia on edelleen vankilassa; ottaa huomioon, että tietojen mukaan monia pidätettyjä on hakattu ja kidutettu ja joissakin tapauksissa pidätetyille on tehty seksuaalista välivaltaa vankiloissa ja salaisissa pidätyskeskuksissa; ottaa huomioon, että sadat mielenosoituksiin osallistuneet iranilaiset ovat tietojen mukaan siirtyneet ulkomaille kostotoimien pelossa, ja että nämä henkilöt etsivät epätoivoisesti turvapaikkaa naapurimaista ja Euroopasta,
- E. ottaa huomioon, että parlamentaarinen tutkintalautakunta tuli vuoden 2010 alussa siihen tulokseen, että apulaissyöttäjä Saeed Mortazawi on suoraan vastuussa vähintään kolmen pidätetyn kuolemasta kidutuksen vuoksi ja hoidon laiminlyönnin vuoksi,
- F. ottaa huomioon, että Mohammad Reza Ali-Zamani ja Arash Rahmanipour teloitettiin 28. tammikuuta 2010, ja että nämä täytäntöönpannut kuolemantuomiot olivat ensimmäiset, jotka virallisten lähteiden mukaan liittyivät protestiliikkeeseen, vaikka ainakin toinen edellä mainituista ja mahdollisesti molemmat olivat vangittuina jo ennen vaaleja, ja että tietojen mukaan ainakin yhdeksän henkilöä on tuomittu kuolemaan syytettynä yhteyksistä nk. vihreään liikkeeseen,
- G. ottaa huomioon, että elokuun alussa oikeuslaitos järjesti massiivisia näytösoikeudenkäyntejä, joissa suorassa tv-lähetyksessä esitetyt ilmeisesti pakkokeinoilla saadut merkittävien uudistusmielisten ja aktivistien tunnustukset johtivat pitkiin vankeustuomioihin ja myös kuolemantuomioihin,
- H. ottaa huomioon, että 27. joulukuuta, ašura-muistopäivien viimeisenä päivänä kesäkuun vaalien toisen pääehdokkaan Mir Hossein Mousavin 35-vuotias veljenpoika Ali Mousavi ammuttiin kuoliaaksi ja hänen ylitseen ajettiin autolla, mikä täyttää kaikki poliittisen murhan tunnusmerkit painokkaana varoituksena uhrin sedälle,
- I. ottaa huomioon, että fyysikko Masoud Ali Mohammidi murhattiin pommi-iskulla, joka monien mielestä oli varoitus yliopistojen professoreille ja opiskelijoille, koska tietojen mukaan Mohammadin rooli mielipidejohtajana oli ratkaiseva siinä yhteydessä, kun 400 muuta tiedemiestä antoi julkisen tukensa oppositiojohtaja Moussawille, ja koska Mohammadi kehotti opiskelijoitaan osallistumaan rauhanomaisiin mielenosoituksiin kesäkuussa pidettyjen vaalien jälkeen,
- J. ottaa huomioon, että 27. joulukuuta pidettyjen massamielenosoitusten jälkeen Iran syytti länsivaltoja levottomuuksien lietsomisesta, karkotti kaksi brittiläistä diplomaattia, pidätti ruotsalaisen diplomaatin vuorokauden ajaksi ja syytti Saksan suurlähetystön henkilökuntaa mielenosoittajien aktiivisesta tukemisesta,
- K. ottaa huomioon, että vaalien jälkeen Iranin viranomaiset ovat käynnistäneet kansainvälisten radio- ja tv-asemien lähetysten häirinnän, monien kansainvälisten verkkosivujen sensuroinnin, Facebook ja Twitter mukaan lukien, sekä Teheranin matkapuhelinpalvelujen laajamittaisen ja jatkuvan häirinnän, mikä aiheuttaa ongelmia yhteyksissä ja vastaanotossa myös muissa Lähi-idän maissa ja Euroopassa saakka,

- L. ottaa huomioon, että sekä eurooppalaiset että venäläiset yritykset ovat toimittaneet Iranille tarvittavat suodatus- ja häirintälaitteet, jotka pahimmassa tapauksessa saattavat aiheuttaa terveysriskejä häirintälaitteiden ja -lähettimien lähistön asukkaille,

Ydinohjelma

- M. ottaa huomioon, että ydinsulkuvelvoitteitaan rikkoen Iran on rakentanut salaisen rikastuslaitoksen Qumiin ja että Iran ilmoitti siitä IAEA:lle vasta kauan sen jälkeen, kun rakennustyöt oli käynnistetty, ja että mainittu velvoitteiden rikkominen antaa syyntä epäillä mahdollisten muiden salaisten ydinlaitosten rakentamista ja heikentää entisestään luottamusta Iranin vakuutuksiin siitä, että sen ydinohjelma on puhtaasti rauhanomainen,
- N. ottaa huomioon, että löytääkseen diplomaattisen ratkaisun Iranin ydinohjelman ongelmaan EU, Yhdysvallat, Kiina ja Venäjä ovat ehdottaneet IAEA:n puitteissa tehtävää sopimusta, jonka mukaan Iranin hallussa oleva matala-aktiivinen uraani lähetetään Venäjälle ja Kiinaan muunnettavaksi erityisiksi polttoainesauvoiksi, joita voidaan käyttää polttoaineena lääketieteen käyttöön tarkoitettussa Teheranin tutkimusreaktorissa,
- O. ottaa huomioon, että Iran on torjunut mainitun ehdotuksen ja että YK:n turvallisuusneuvostossa keskustellaan parhaillaan Irania koskevien pakotteiden tehostamisesta,

Ihmisoikeudet ja demokratia

1. ilmaisee vakavan huolensa siitä, että parlamentti ja ylin johtaja Khamenei eivät ole käynnistäneet perusteellisia tutkimuksia niiden syytösten perusteella, jotka koskevat laajamittaista vaalipetosta kesäkuussa 2009 pidetyissä parlamenttivaaleissa, ja katsoo, että presidentti Ahmedinejadin virkakauden laillisuus on vakavasti kyseenalainen siitä huolimatta, että ylin johtaja on vahvistanut Ahmedinejadin valinnan uudelle virkakaudelle;
2. ilmaisee ihailunsa niiden kymmenientuhansien iranilaisten rohkeudelle, jotka edelleen asettavat vaakalaudalle sekä ammatillisen uransa että oman henkensä vaatiessaan enemmän vapauksia ja demokraattisia oikeuksia Iranin islamilaisessa tasavallassa;
3. pitää äärimmäisen valitettavana sitä, että Iranin hallitus ja parlamentti ovat ilmeisen kykenemättömiä reagoimaan rakentavasti nuoren, koulutetun ja dynaamisen iranilaisen sukupolven oikeutettuihin vaatimuksiin, jonka taloudellista ja sosiaalista kehitystä koskevat toiveet ovat liian kauan olleet tukahdutettuina;
4. tuomitsee ankarasti sen, että turvallisuusjoukot hyökkäävät järjestelmällisesti ja brutaalisti rauhaomaisten mielenosoittajien kimppuun, ja tuomitsee sanomalehtien lakkauttamisen ja ihmisoikeusjärjestöjen toimistojen pakkosulkemisen;
5. kehottaa Iranin viranomaisia vapauttamaan välittömästi kaikki ilmaisuvapautensa, yhdistymisvapautensa ja kokoontumisvapautensa rauhanomaisen käyttämisen vuoksi pidätetyt, ja tutkimaan ja asettamaan syytteeseen kaikki virkamiehet ja turvallisuusjoukkojen jäsenet, jotka ovat vastuussa toisinajattelijoiden, mielenosoittajien ja pidätettyjen perheenjäsenien pahoinpitelystä, kiduttamisesta ja murhaamisesta;

6. toistaa Iranin oikeuslaitokselle osoittamansa kehotuksen, joka koskee kuolemantuomion soveltamisen keskeyttämistä sekä alaikäisten teloittamisen ehdotonta kieltämistä;
7. kehottaa Iranin viranomaisia lopettamaan välittömästi televisioidut näytösoikeudenkäynnit ja kehottaa Iranin parlamenttia muuttamaan Iranin lainsäädäntöä siltä osin, joka antaa valtiolle mahdollisuuden kieltää syytetyiltä kaikki oikeusturvaan sisältyvät oikeudet, kuten oikeuden asianmukaiseen oikeudelliseen edustukseen;
8. tuomitsee Iranin viranomaisten pyrkimyksen sensuroida painettuja tiedotusvälineitä ja häiritä radio- ja televisiolähetystyksiä, kuten BBC:tä, ja sensuroida internetiä, ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita puuttumaan mainittujen toimien kansainvälisiin vaikutuksiin Kansainvälisen televiestintäliiton (ITU) puitteissa;
9. arvostelee voimakkaasti kansainvälisiä yrityksiä ja erityisesti Nokia/Siemensiä siitä, että ne ovat toimittaneet Iranin viranomaisille tarvittavan sensuuri- ja valvontateknologian, minkä myötä ne edistävät Iranin toisinajattelijoiden vainoamista ja pidättämistä;

Ydinohjelma

10. pitää erityisen valitettavana sitä, että Iranin hallitus on jälleen kerran torjunut kaikki pyrkimykset saada aikaan ydinohjelmaa koskeva kompromissi, sekä sitä, että Ahmedinejadin hallinto ilmeisesti haluaa käyttää hyväkseen ydinohjelmaa koskevaa kiistaa, koska sen avulla hallinto voi suunnata huomion pois maan sisäisestä kriisistä;
11. kehottaa Irania ja niitä Lähi-idän maita, jotka harkitsevat ydinvoimaan investoimista, olemaan toistamatta monien EU:n jäsenvaltioiden tekemiä virheitä eli vaarallisen ja vanhentuneen tekniikan suosimista; kehottaa sen sijaan näitä maita kehittämään kaikkia nykyaikaisten uudistuvien energiatekniikoiden, energiatehokkuuden ja energiansäästömenetelmien mahdollisuuksia;
12. vaatii, että Iranin ydinohjelmia koskeva kiista on ratkaistava rauhanomaisella poliittisella sopimuksella; vahvistaa vastustavansa kaikkia sotilaallisia toimia ja voimankäyttöä uhkaamista ja varoittaa, että mahdolliset sotilaalliset toimet suistaisivat alueen yhä syvempään kriisiin; ilmaisee vakavan huolensa Yhdysvaltojen sotilaallisen läsnäolon vahvistamisesta alueella;
13. kehottaa jatkamaan ponnisteluja kattavan ja tasapainoisen neuvotteluratkaisun löytämiseksi Iranin ydinongelmaan siltä pohjalta, että Iranin oikeus ydinenergian rauhanomaiseen käyttöön tunnustetaan, ja että Iran pystyy tarjoamaan todennettavissa olevat vakuudet ydinohjelmansa rauhanomaisesta luonteesta; on täysin vakuuttunut siitä, että vuoropuhelu ja diplomatia voivat tarjota Iranin ongelmaan vakuuttavia pitkän aikavälin ratkaisuja monenvälisissä puitteissa Wienissä päämajaansa pitävän Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) johdolla;
14. toistaa vaatimuksensa, jonka mukaan kaikkien osapuolten on sovellettava ydinsulkusopimusta tiukasti ja kaikilta osin; toistaa kaikille ydinasevalloille esittämänsä kehotuksen ryhtyä asteittäisiin toimenpiteisiin ydinkärkien määrän vähentämiseksi, vähentää ydinaseiden merkitystä turvallisuuspolitiikassa ja tukemaan Euroopan ja Lähi-idän kattavaa ydinaseetonta vyöhykettä;

15. toistaa Iranin hallitukselle ja parlamentille esittämänsä kehotuksen lisäpöytäkirjan ratifioimisesta ja täytäntöön panemisesta ja kehottaa niitä panemaan kattavan ydinmateriaalivalvontasopimuksen määräykset kokonaisuudessaan täytäntöön;
16. ilmaisee huolensa siitä, että Israel, Intia ja Pakistan eivät ole liittyneet ydinsulkusopimusvaltioiden piiriin; kehottaa mainittuja valtioita liittymään ydinsulkusopimukseen; toistaa pahoittelevansa syvästi Yhdysvaltojen, Ranskan ja Intian välisiä ydinsopimuksia, joilla uhmataan ydinsulkusopimuksen perusteita tekemällä Intiasta ainoa tunnettu ydinasevaltio, joka saa myydä muille valtioille ydinteknologiaa, myös rikastusteknologiaa, vaikka se ei ole ydinsulkusopimuksen osapuoli; katsoo, että Lähi-idän ja Välimeren alueen kattavaa ydinaseetonta vyöhykettä koskevien neuvottelujen käynnistäminen voisi toimia merkittävänä ensimmäisenä askeleena kohti mainitun alueen turvallisuusongelmien ratkaisemista; kehottaa EU3:a sisällyttämään mainitun aloitteen neuvotteluihin Iranin kanssa;
17. toistaa tässä yhteydessä vastustavansa yleisesti ydinenergian käyttöä, sillä siihen liittyy vakavia riskejä, kuten ratkaisematon jäteongelma, korkeat kustannukset ja yhteys ydinaseisiin;

EU:n ja Iranin suhteet

18. kiinnittää huomiota siihen, että Iraniin kohdistetut pakotteet eivät ole tuottaneet minkäänlaista käyttökelpoista ratkaisua Iranin ydinohjelmaa koskevaan kiistaan; ilmaisee huolensa siitä, että uudet pakotteet saattaisivat vaikuttaa kielteisesti Iranin väestöön; kehottaa näin ollen EU:ta jatkamaan diplomaattisia ponnisteluja ja olemaan hyväksymättä uusia Irania koskevia pakotteita;
19. muistuttaa neuvostoa ja jäsenvaltioita siitä, että ydinaseriisunta ja ydinsulkusopimus ovat keskeisellä tavalla yhteydessä toisiinsa ja toisiaan vahvistavia; kehottaa näin ollen EU:n jäsenvaltioita asteittain luopumaan ydinaseiden roolista turvallisuuspolitiikan välineenä ja käynnistämään näkyvät toimet, joilla Eurooppa muutetaan ydinaseettomaksi vyöhykkeeksi;
20. korostaa Iranin kanssa kaikilla tasoilla ja erityisesti kansalaisyhteiskunnan tasolla käytävän vuoropuhelun merkitystä; pitää valitettavana sitä, että Iran lykkäsi Euroopan parlamentin valtuuskunnan vierailua, joka oli määrä järjestää 8.–11. tammikuuta 2010; ilmaisee olevansa kiinnostunut Iranin yhteiskunnan kanssa käytävän suoran vuoropuhelun jatkamisesta ja tehostamisesta ja toivoo, että Iranin hallitus ja parlamentti tarkistavat suoria kontakteja koskevaa kantaansa;
21. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, YK:n turvallisuusneuvostolle, YK:n ihmisoikeustoimikunnalle ja Iranin islamilaisen tasavallan hallitukselle ja parlamentille.